

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoP/49/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7220208855
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Tobiašová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7220208855.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: U. S., K.. XX.XX.XXXX, a Y. S., K.. XX.XX.XXXX, obe deti bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Staničné námestie 9, Košice, deti rodičov: matka Q. W., K.. XX.XX.XXXX, I. O. Q. XXX/XX, S. - O., S. U.: U. XX, S., právne zast.: JUDr. Marta Šuvadová, advokátka so sídlom Floriánska 16, Košice, a otec Y. S., K.. XX.XX.XXXX, O. Q. XXXX/X, S., právne zast. JUDr. Jolana Fuchsová, advokátka so sídlom Štúrova 20, Košice, v konaní o návrhu otca na zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Košice II., teraz Mestský súd Košice, č.k. 14P/113/2020-375 zo dňa 23.05.2023 takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je návrh otca na zníženie výživného na maloletého U. a maloletého Y..

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Košice II. (teraz Mestský súd Košice) ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„Návrh z a m i e t a.

Žiaden s účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.“

3. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 62, § 71 ods. 1 druhá veta zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), § 121 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

4. Súd prvej inštancie dôsledne porovnal zmenu pomerov na strane maloletých detí, ako aj na strane rodičov, a uzavrel, že návrh na zníženie výživného podaný otcom nebol v čase podania dôvodný, a nie je dôvodný ani v čase vyhlásenia rozhodnutia. Súd mal po vykonanom dokazovaní, ale najmä z výsluchu otca za jednoznačne preukázané, že návrh, ktorý otec podal 15 dní po právoplatnosti rozsudku, bol podávaný výlučne z dôvodu nespokojnosti otca s rozhodnutím súdu. Otec pri svojom

výsluchu niekoľkokrát uviedol, že jeho pomery sa nezmenili, sú rovnaké ako boli v čase, kedy súd rozhodoval. Za kvalifikovanú zmenu pomerov označil nástup do výkonu trestu odňatia slobody, avšak za trestný čin, ktorý spáchal v čase, keď ešte nemal deti. Súd uzavrel, že výkon trestu odňatia slobody nemožno vyhodnotiť tak, že ide o zmenu pomerov na strane otca spôsobilú mať za následok zníženie výživného na maloleté deti. K dôvodu, ktorý uviedol otec, že sa mu narodila dcéra Q., súd prvej inštancie poukázal, že vznik ďalšej vyživovacej povinnosti nemôže byť na ťarchu už skôr narodených detí, ktoré sú výživou úplne odkázané na svojich rodičov. Ako ďalšiu relevantnú zmenu pomerov na svojej strane otec uvádzal práceneschopnosť v dôsledku vysokej infekčnosti z kožného ochorenia. Otec však na pojednávaní sám uviedol, že napriek tejto diagnóze pracuje, mal uzavretú dohodu o výkone práce, vybavuje rôzne obchody, keď sa mu to podarí. Tvrdí, že si hľadá prácu, čo však žiadnym spôsobom nepreukázal. Otec počas celého konania tvrdil, že aj keď príjem nemá, o deti sa dokáže postarať, kupuje oblečenie, hračky, všetko, čo si želajú, platí im výlety, aktivity v škôlke. Napokon sa otec rozhodol, že sa nebude súdnych pojednávaní zúčastňovať. Súdu sa javí, že otec konanie predlžoval zámerne s cieľom využiť ho vo svoj prospech v trestnom konaní, ktoré voči nemu bolo vedené. V čase, kedy bol práceneschopný v dôsledku kožného ochorenia, staral sa nielen o svoju dcéru, ale aj o oboch synov, ktorých si brával aj nad rámec upraveného styku. Súd túto situáciu nevyhodnotil tak, že by išlo o kvalifikovanú zmenu pomerov, ktorá by mala za následok zníženie výživného. Pokiaľ ide o diagnózu psychiatrickú a s ňou spojenú práceneschopnosť otca, súd skonštatoval, že bola ukončená akonáhle sa súd obrátil na ošetrojúcu psychiatricku. Súd akceptoval, že otec bol práceneschopný, avšak z vykonaného dokazovania vyplynulo, že ide o adaptačnú poruchu súvisiacu s výkonom trestu odňatia slobody, a preto je potrebné rovnako vyhodnotiť ako následok páchania trestnej činnosti, teda nemôže byť vyhodnotená ako relevantná a spôsobilá znížiť výživné. Súd zistil, že otec je naďalej spoločníkom obchodnej spoločnosti D., W..Y.R., avšak v dôsledku uloženého trestu zákazu činnosti štatutárneho orgánu už nemôže vykonávať funkciu konateľa, čo je tiež dôsledkom páchania trestnej činnosti. Na základe týchto zistených skutočností súd dospel k záveru, že na strane otca nedošlo k žiadnej kvalifikovanej zmene pomerov, ktorá by bola spôsobilá privodiť zmenu súdneho rozhodnutia spočívajúceho v znížení jeho vyživovacej povinnosti voči dvom maloletým synom, preto sú návrh otca zamietol. Súd v závere rozhodnutia však poukázal, že k zmene pomerov došlo na strane matky, aj maloletých detí. Mal. U. začal chodiť do školy, s čím sú nepochybne spojené zvýšené výdavky na jeho starostlivosť, matke zanikol nárok na rodičovský príspevok, v dôsledku čoho sa jej príjem znížil o 400 eur, zvýšili sa však výdavky súvisiace so zdravotnou starostlivosťou o maloletého Y., pretože navštevuje logopédiu a ostatné odborné ambulancie. Zároveň sa zvýšil príjem matky o 300 eur, zvýšili sa výdavky na bývanie, a tieto skutočnosti sami o sebe by boli dostatočné pre zvýšenie výživného na oboch maloletých. Matka však na poslednom pojednávaní netrvala na zvýšení výživného. Skonštatovala, že išlo skôr o obranu, ako o návrh. Aj keď súd nie je v danom type viazaný obsahom návrhu, vyhodnotil aktuálnu výšku výživného tak, že je primeraná potrebám maloletých detí a nepovažoval ju za potrebnú bez návrhu zvýšiť.

III. Obsah odvolania otca

5. Voči rozsudku podal odvolanie otec. Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a výživné na obe deti znížil odo dňa podania návrhu na zákonné minimum. Trval na tom, že sa trestnej činnosti, za ktorú bol odsúdený k nepodmienečnému trestu odňatia slobody, dopustil v roku 2008, teda 7, resp. 9 rokov pred narodením maloletých detí. Preto bolo nutné zo strany súdu vysporiadať sa s jeho reálnymi možnosťami dosahovania príjmu počas obmedzenia osobnej slobody. V tejto súvislosti predložil Zbierku stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 4/2022, súčasťou ktorej je rozsudok Najvyššieho súdu SR pod č. 42 zo dňa 20.02.2019, sp.zn. 3Cdo/236/2018, z ktorého zdôraznil, že v prípade povinného, ktorého osobná sloboda je obmedzená, však súd musí pri stanovení výšky výživného vychádzať aj z reálnych možností povinného počas obdobia obmedzenia jeho osobnej slobody, pretože v tomto čase sa povinný objektívne nemôže uplatniť slobodne na trhu práce. Rovnako neakceptovateľné sú úvahy súdu prvej inštancie o nezohľadnení jeho práceneschopnosti ohľadom dermatologického ochorenia a psychiatrického ochorenia a z ich plynúcej nutnosti práceneschopnosti, ktorá v súhrne trvala takmer 2 roky. Uviedol, že z celého odôvodnenia rozsudku silne rezonuje negatívny vzťah sudkyne k nemu. Tieto okolnosti vrátane novej vyživovacej povinnosti, a teda narodenie dcéry, odôvodňujú záver o potrebe zníženia výživného. Žije v prenajatom byte, nemá príjem, žije len z rodičovského príspevku jeho družky.

IV. Vyjadrenie matky k odvolaniu otca

6. K odvolaniu otca podala písomné vyjadrenie matka, ktorá považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne zohľadňujúce najmä potreby maloletých detí, ktoré ostali výživou úplne odkázané na matku, ktorá aj keď je riadne zamestnaná, vedela zabezpečiť základné potreby maloletých detí iba vďaka inštitútu náhradného výživného. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je dôkladne odôvodnené a preskúmateľné. Matka dala do pozornosti, že otec žiadal o reparáciu rozhodnutia súdu 15 dní po právoplatnosti rozhodnutia, v ktorom boli upravené práva a povinnosti otca k maloletým deťom, a v ktorom bola stanovená výška výživného na maloleté deti. Hlavným dôvodom zníženia vyživovacej povinnosti otca má byť výkon trestu, ktorý otec vykonával od 30.06.2020 pre spáchanie úmyselnej trestnej činnosti, a táto skutočnosť mala otcovi brániť uhrádzať súdom priznané výživné jeho deťom a mala viesť k zníženiu určenej vyživovacej povinnosti. Matka zdôraznila, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu - Krajského súdu Košice v pôvodnom konaní sp.zn. 8CoP/34/2020 otec už vykonával trest odňatia slobody, preto odvolací súd túto skutočnosť už zohľadnil tak, že otec si privodil sám výkon trestu odňatia slobody a táto skutočnosť nemôže byť na ujmu maloletým deťom, a to v zmysle § 75 Zákona o rodine. Ďalej matka uviedla, že v priebehu konania otec svoju rétoriku menil, svoj návrh na zníženie výživného považoval za dôvodný, okrem toho, že bol vo výkone trestu, uvádzal, že po prepustení z výkonu trestu sa mu nepodarilo zamestnať. Napriek tomu, že oslovil svojich klientov, ktorí mu dlžia peniaze a títo sa vyhýbajú tomu, aby mu ich splatili, že má 4 alebo 5 exekúcií, že po prepustení z výkonu trestu je dlhšiu dobu práceneschopný, a že mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť. Dôkazy na podporu svojich tvrdení však nepredložil vôbec. Matka zistila, že otec je spoločníkom obchodnej spoločnosti D. W..Y..R., konateľkou je jeho matka. Otec tvrdí, že trpí závažnými ochoreniami, v rámci ktorých musí dodržiavať prísny režim, musí byť v domácej izolácii a v dôsledku zlého psychického stavu sa nemôže zamestnať, že potrebuje pokoj a kľudový režim. Vyšlo však najavo, že v tom čase požíval alkoholické nápoje a bez problémov sa zúčastnil i na krste svojej dcéry. Taktiež nepreukázal, aby si v dôsledku zníženej pracovnej schopnosti podal žiadosť o invalidný dôchodok. Bez toho, aby matka zmenšovala problémy otca, poukázala, že dermatitída nepatrí medzi nákazlivé ochorenia v tom zmysle, že je nutná izolácia pacientov, je to kožné ochorenie, ktoré spôsobuje infekcia, a nie je život ohrozujúce. Vo vzťahu k úzkostnej adaptačnej poruche a k depresii matka uviedla, že k tomuto došlo zrejme vplyvom výkonu odňatia trestu slobody, avšak táto skutočnosť nemôže byť na ujmu maloletým deťom. Aj matke už bola diagnostikovaná depresia, napriek tomu pracovala. Matka zdôraznila, že starší syn už nastúpil na povinnú školskú dochádzku, stal sa žiakom X. ročníka, mladší syn dovŕšil vek X rokov, avšak v súčasnosti jeho nástup do základnej školy bol odložený. Preukázala pokles svojich príjmov, pretože dovŕšením veku 6 rokov prestala matka poberať rodičovský príspevok 400 eur z titulu zhoršeného zdravotného stavu mladšieho syna, avšak jeho zdravotné problémy pretrvávajú ďalej. Zdôraznila, že výdavky v súvislosti s deťmi dokáže zvládnuť len z dôvodu, že jej vyplácajú náhradné výživné v sume 280 eur na každé dieťa. Porovnávala svoje príjmy v roku 2020 a 2023. Uviedla, že rodičovský príspevok v sume 380 eur jej prestal byť vyplácaný v januári 2023. Matka dala do pozornosti odvolaciemu súdu body 28. a 29. rozsudku Najvyššieho súdu SR č. 3Cdo/236/2018, z ktorých vyplýva, že na zníženie príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Poukázala na rozhodnutie Krajského súdu Trenčín sp.zn. 7CoP/47/2014, z ktorého vyplýva, že: „Ak súd nemá za preukázanú skutočnosť, že zmena pomerov na strane otca spočívajúca v jeho práceneschopnosti je trvalého charakteru, jedná sa o takú zmenu pomerov, ktorá neodôvodňuje zníženie vyživovacej povinnosti. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že výživné je osobne, ako aj časovo nezastupiteľné plnenie rodičov voči deťom, keďže rodičia majú túto povinnosť priamo zo Zákona o rodine a sú preto povinní vyvinúť všetko úsilie, aby výživné, ktoré pokryje aspoň najzákladnejšie potreby detí, plnili. V zmysle ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov.“ Matka navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť.

V. Hodnotenie odvolacieho súdu

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d), g) CSP), po konštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127, § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke

súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa § 387 ods. 1 CSP.

8. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

9. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenie § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“) a ustanovenie § 230 CSP. Civilný sporový poriadok v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka res iudicata - veci rozhodnutej). Civilný mimosporový poriadok však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ustanovenie § 121, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „rebus sic stantibus“).

10. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov.

11. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnúť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Samotná úvaha o tom, že doterajšie výživné je neprimerané, nepostačuje. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie / zníženie výživného je nielen to, či sa výrazne trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom. Aby súd mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. Pokiaľ by súd nemal preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinností, šlo by o neprípustné preskúmavanie, či reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia.

12. Podľa § 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

13. Podľa § 62 ods. 4, 5 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

14. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

15. V prejednáwanej veci súd prvej inštancie rozhodoval o vyživovacej povinnosti otca k maloletému U. a maloletému Y.. Námietky otca spočívajú v argumentácii, že nie je v jeho schopnostiach a možnostiach platiť naposledy stanovené výživné. V kontexte uplatnených odvolacích námietok otca vyjadrujúcich nesúhlas so skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu jeho návrhu na zníženie výživného, skúmal odvolací súd primeranosť naposledy určenej sumy vyživovacej povinnosti otca v nadväznosti na jeho možnosti a schopnosti.

16. Odvolací súd zistený skutočný stav súdom prvej inštancie považuje za dostatočný a nevznikla potreba doplniť dokazovanie pred odvolacím súdom. Súd prvej inštancie postupoval v zmysle Zákona o rodine, keď posudzoval schopnosti a možnosti povinného rodiča a oprávnené potreby maloletých detí. Vykonal dokazovanie, ktoré podrobne zhodnotil a z ktorého vyvodil skutkové závery, ktoré odvolací súd považuje za správne. Uplatnené odvolacie dôvody otca nenašli v rozhodnutí odvolacieho súdu svoje opodstatnenie. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, jeho správnosť argumentuje nasledovne.

17. Zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplýva, že rodičovské práva a povinnosti voči maloletým deťom boli upravené rozsudkom Okresného súdu Košice II. č.k. 19P/260/2017-545 zo dňa 27.09.2019 v znení rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 8CoP/34/2020 zo dňa 31.07.2020 a rozsudkom Okresného súdu Košice II. č.k. 19P/260/2017-674 zo dňa 20.10.2020. Výživné na mal. U. bolo určené s účinnosťou od 15.12.2017 do 30.04.2018 vo výške 200 eur mesačne a od 01.05.2018 do budúcnosti vo výške 350 eur mesačne, z toho 280 eur na bežné výživné a 70 eur na tvorbu úspor. Výživné na mal. Y. bolo určené od 15.12.2017 do 30.04.2018 vo výške 200 eur mesačne a od 01.05.2018 do budúcnosti vo výške 350 eur mesačne, z toho 280 eur na bežné výživné a 70 eur na tvorbu úspor. K otázke dlžného výživného rodiča uzavreli dňa 20.10.2020 dohodu rodičov, v zmysle ktorej sa otec zaviazal zaplatiť dlžné výživné na obe deti do 30.11.2020. V tom čase bol otec vo výkone trestu odňatia slobody. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje, že Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie rozsudkom zo dňa 31.07.2020 vo výrokových týkajúcich sa určenia mesačného výživného na mal. U. a mal. Y. a vo výroku o styku otca s maloletými deťmi. Z potvrdenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody S. - Š. vyplýva, že otec nastúpil na výkon trestu odňatia slobody v tunajšom ústave dňa 30.06.2020. Jednou z námietok, ktoré podľa otca bolo potrebné vyhodnotiť ako zmenu pomerov, bol jeho nástup do výkonu trestu odňatia slobody, kedy nemohol vykonávať prácu, pričom bol potrestaný za skutok, ktorý spáchal v čase, keď ešte nemal deti, a preto nie je možné aplikovať obvyklý pohľad na bránenie primeraných rizík v zmysle § 75 ods. 1 druhá veta Zákona o rodine. S touto argumentáciou otca sa vysporiadal súd prvej inštancie náležitým spôsobom v odôvodnení rozsudku.

18. Odvolací súd argumentuje, že na zníženie (stratu) príjmu povinného, v tomto prípade otca, súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Otec maloletých detí sa úmyselne dopustil protiprávneho konania majúceho znaky trestnej činnosti, následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu, ba až k strate jeho príjmov. Aj v takomto prípade je na mieste uplatnenie princípu potenciality príjmov. Skutočnosť, že takýmto konaním sa otec vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na úkor maloletých detí. Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine by viedol k absurdným dôsledkom, že povinný by sa svojím úmyselným konaním voči oprávnenému, t.j. maloletým deťom a právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody zbavil svojej vyživovacej povinnosti. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, tzn. príjmov, ktoré povinný mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce.

19. Odvolacia námietka otca, že nemohol dosahovať príjem z dôvodu práceneschopnosti týkajúcej sa kožnej diagnózy, aj psychiatrického ochorenia, odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie sa s touto námietkou vysporiadal, otec nepredložil žiadne listinné dôkazy, nakoľko z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pracoval, stretával sa s maloletými deťmi, diagnóza psychiatrická bola uzavretá ako adaptačná porucha súvisiaca s výkonom trestu odňatia slobody, čo si otec spôsobil opätovne sám svojím konaním.

20. Taktiež námietka otca, že mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k maloletej dcére, a že je to relevantná zmena pomerov preto, aby mohol platiť znížené výživné na ďalšie maloleté deti, nie je dôvodná.

21. Odôvodnené potreby maloletých detí, príjem matky a jej výdavky na domácnosť a maloleté deti súd prvej inštancie podrobne zhrnul v bode 5. a 6. napadnutého rozsudku. Odvolací súd tieto sumy nepovažuje za nadhodnotené. Prezentované výdavky na zabezpečovanie výživy maloletých detí

nevybočujú z rámca potrieb iných detí na rovnakom stupni školského vzdelávania, preto o ich výške nemal pochybnosti ani odvolací súd. Matka zabezpečuje vo výraznej miere osobnú starostlivosť o maloleté deti. Pri stanovení rozsahu výživného je dôvodné prihliadať na mieru osobnej starostlivosti matky a absencia nemateriálneho plnenia v podobe rovnakej miery osobnej starostlivosti by zo strany otca pochopiteľne a rozumne mala byť kompenzovaná plneniami materiálnymi, konkrétne napr. platením výživného vo zvýšenej miere. Obligatórnym zákonným hľadiskom pri určovaní výšky výživného je osobný výkon starostlivosti, ktorý Zákon o rodine nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 10.11.2011, sp. zn. IV.ÚS 489/2011).

22. Odvolací súd má za preukázané, že otec bol z výkonu trestu odňatia slobody prepustený dňa 18.08.2021, odvtedy je práceneschopný, býva v prenajatom byte v spoločnej domácnosti so svojou družkou a ich spoločnou maloletou dcérou Q.Y.. Nemá žiaden príjem, nebol vedený ani v evidencii uchádzačov o zamestnanie, žije z rodičovského príspevku svojej družky, naďalej je spoločníkom v obchodnej spoločnosti D. W..Y..R., avšak v dôsledku uloženého trestu zákazu činnosti štatutárneho orgánu nemôže vykonávať funkciu konateľa.

23. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti ustanovenie § 62 ods. 5 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonnou povinnosťou a cieľom tohto ustanovenia je zvyšovať plynule mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v primeranej miere na potreby dieťaťa. Každý rodič má teda povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa, až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb. Zákon zásadne nerozlišuje, či ide o nevyhnutne životné potreby rodiča alebo iné potreby. Súdny ani nemajú povinnosť konkrétne skúmať otázku výšky životných nákladov rodiča, o vyživovacej povinnosti, ktorého sa koná. Preukázanie výdavkov povinného rodiča však môže slúžiť ako dôkaz na stanovenie jeho životnej úrovne, avšak nie ako dôkaz, že rodič nemá dostatok finančných prostriedkov na to, aby plnil primeranú vyživovaciu povinnosť k svojmu dieťaťu.

24. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o schopnostiach a možnostiach otca a dodáva, že je neakceptovateľné, aby otec nevyvíjal žiadnu snahu o zabezpečenie adekvátneho zdroja príjmu tak, aby si mohol plniť súdom stanovenú vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom. Otec žiadnym spôsobom nepreukázal, že v dôsledku svojho zdravotného stavu sa nemôže riadne zamestnať. Práceneschopnosti, na ktoré otec poukazoval v odvolaní boli len dočasné (ukončené 3/2023 po dotazoch súdu prvej inštancie), a z vykonaného dokazovania nie je zrejmé, aby otec absolvoval vyšetrenie u posudkového lekára z dôvodu dlhodobo pretrvávajúceho nepriaznivého zdravotného stavu, prípadne, že by po 1 roku pretrvávajúcej práceneschopnosti si podal aj žiadosť o invalidný dôchodok.

25. Na základe skutočného stavu odvolací súd v súlade so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že návrh otca na zníženie výživného pre maloleté deti nie je dôvodný. Otec sa nemôže spoliehať na to, že matka bude v plnej miere zabezpečovať výživu svojich detí aj s poukazom na to, že naposledy určené výživné vzhľadom na odôvodnené výdavky maloletých detí už nemožno považovať za primerané. Maloleté deti navštevujú základnú školu, s čím sú spojené vyššie výdavky na stravu, oblečenie, školské pomôcky, výlety a pod. Mal. Y. kvôli zdravotnému stavu navštevuje imunológiu, gastroenterológiu, logopéda. Preto naposledy určené výživné pre mal. U. vo výške 280 eur na bežné výživné a 70 eur na tvorbu úspor a taktiež výživné na maloletého Y. vo výške 280 eur na bežné výživné a 70 eur na tvorbu úspor zohľadňuje mieru proporcionality a limity otcových možností a schopností.

26. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o schopnostiach a možnostiach otca a dodáva, že je neakceptovateľné, aby otec nevyvíjal žiadnu snahu o zabezpečenie z adekvátneho zdroja príjmu tak, aby si mohol plniť vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom. Otcovi nič nebráni zamestnať sa, nakoľko celodennú starostlivosť o mal. Q. zabezpečuje matka mal. dieťaťa. Súd správne pri rozhodovaní o návrhu otca neprihliadal len na jeho faktické príjmy, ale tiež prihliadol na jeho schopnosti a možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Súd vzal do úvahy skutočnosť, že otec nemá zníženú schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, preto je v jeho schopnostiach a možnostiach dosahovať príjem zo zárobkovej činnosti, a tak si zabezpečiť finančné prostriedky na svoju výživu, ako aj výživu svojich mal. detí. Odvolací súd nenašiel vo vykonanom

dokazovaní zistenia, ktoré by smerovali, že nie je v schopnostiach a možnostiach povinného dosahovať príjem a zlepšiť navyše svoju majetkovú situáciu tak, aby odôvodnené potreby oprávnených detí boli zabezpečené.

27. Návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti považoval odvolací súd za rozporný s najlepším záujmom maloletých detí ohrozujúci riadne uspokojovanie ich odôvodnených potrieb. Otec si musí uvedomiť, že nesie svoju rodičovskú zodpovednosť na zabezpečenie nevyhnutných životných podmienok všetkých svojich maloletých detí. Ide o základnú rodičovskú povinnosť, zodpovednosť k čomu musí svoj život aj patrične prispôbiť. Odvolací súd nenašiel vo vykonanom dokazovaní zistenia, ktoré by smerovali, že nie je v schopnostiach a možnostiach povinného dosahovať príjem a zlepšiť navyše svoju majetkovú situáciu tak, aby odôvodnené potreby oprávnených detí boli zabezpečené. Otec dostatočne neozrejmil súdu dôvody, pre ktoré nemôže vykonávať a zamestnať sa. Otec si musí uvedomiť, že nesie svoju rodičovskú zodpovednosť na zabezpečenie nevyhnutných životných podmienok svojich maloletých detí. Ide o základnú rodičovskú povinnosť, zodpovednosť k čomu musí svoj život aj patrične prispôbiť. Odvolací súd nenašiel vo vykonanom dokazovaní zistenia, ktoré by smerovali, že nie je v schopnostiach a možnostiach povinného dosahovať príjem a zlepšiť navyše svoju majetkovú situáciu tak, aby odôvodnené potreby oprávnených detí boli zabezpečené.

28. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny, a preto že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 CSP, v odôvodnení sa obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody.

29. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov konania v zmysle § 55 CMP.

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z., § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).